

TORF I PRZETWORY TORFOWE	NORMA BRANŻOWA	BN-69 0523-01
	Koks torfowy	
	Grupa katalogowa I 14	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest koks torfowy - stały produkt rozkładowej destylacji torfu w temperaturze 550°C.

1.2. Określenia

1.2.1. Niedopał - produkt zawierający częściowo niezwęglony torf.

1.2.2. Zanieczyszczenia - domieszki pochodzenia nietorfowego, np: glina, szkło, kamienie, piasek.

1.2.3. Partia towaru - koks torfowy jednego sortymentu, pochodzący od jednego producenta, przechowywany w jednakowych warunkach, jednorazowo przedstawiony do odbioru w określonej ilości, wyrażonej w tonach.

1.3. Normy związane

PN-65/C-04301 Koks i półkoks z węgla kamiennego i brunatnego. Oznaczanie zawartości popiołu

PN-64/C-97553 Węgiel drzewny zwykły z drewna liściastego

PN-64/G-04514 Paliwa stałe. Oznaczanie zawartości siarki całkowitej metodą Eschki

PN-68/O-79027 Opakowanie transportowe. Worki papierowe. Szeregi wymiarowe

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Sortymenty. W zależności od wymiarów ziarna rozróżnia się dwa sortymenty koksu torfowego:

kęsy - K,
miał - M.

2.2. Przykład oznaczenia koksu torfowego - kęsy:

KOKS TORFOWY - K - BN-69/0523-01

3. WYMAGANIA

3.1. Wygląd zewnętrzny. Ziarna nieforemnych kształtów, bez zanieczyszczeń, barwy ciemnopopielatej do czarnej. Dopuszcza się niedopały w ilości nie przekraczającej 5% wag.

3.2. Uziarnienie. Wymiary ziarna, zawartość ziarna właściwego i podziarna - wg tabl. 1.

Tablica 1

Sortyment	Wymiar ziarna mm	Zawartość	
		ziarna właściwego	podziarna
%			
K	powyżej 10	rowne lub powyżej 95	poniżej lub równe 5
M	do 10	nie normalizuje się	nie dotyczy

3.3. Wymagania fizyko-chemiczne oraz metody badań podano w tabl. 2.

Tablica 2

Wymagania	Kęsy - K	Miał - M	Metody badań wg
Wilgoci, %, najwyżej	10		PN-64/C-97553
Popiołu, %, najwyżej	8	15	PN-65/C-04301 - metodą spopielenia w atmosferze podtęcza
Części lotnych, %	10 do 18	nie normalizuje się	PN-64/C-97553 - metodą dla węgla generatorowego
Siarki, %, najwyżej	0,8		PN-64/G-04514

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Koks torfowy należy pakować w worki papierowe otwarte klejone co najmniej 3-warstwowe lub z tworzywa sztucznego.

Do worków koksu torfowego należy pakować w ilości - około 25 kg sortymentu K,
- około 40 kg sortymentu M,
z dokładnością do 0,5 kg.

Wymiary papierowego worka pustego oraz napełnionego i zamkniętego, jak również sposób zamykania worka powinny być zgodne z PN-68/O-79027.

Centralne Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Drobnoego "Drobprojekt"
Ustanowiona przez Przewodniczącego Komitetu Drobnej Wytwarzalności dnia 19 kwietnia 1969 r
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 stycznia 1970 r
(Mon Pol nr 27/1969 poz 217)

4.2. Znakowanie opakowań. Na każdym worku powinien być umieszczony nadruk lub przytwierdzona sznurkiem przywieszka zawierająca następujące napisy, wykonane w sposób trwały:

- znak lub nazwa producenta,
- oznaczenie wg 2.2,
- waga netto z dokładnością do 0,5 kg,
- numer partii towaru.

4.3. Przechowywanie. Koks torfowy należy przechowywać w pomieszczeniach suchych, nieogrzewanych, przewiewnych, krytych, budowanych z materiałów niepalnych.

Wysokość stosów produktu w workach nie powinna być większa niż 3 m. Odstępy między rzędami stosów oraz między skrajnymi stosami w rzędzie a ścianami pomieszczenia nie powinny być mniejsze niż 1 m. W pomieszczeniach określonych wyżej dopuszcza się przechowywanie koku torfowego luzem w przyzmacz o wysokości nie przekraczającej 3 m. Odstępy między przyzmaczami oraz między skrajnymi przyzmaczami a ścianami pomieszczenia nie powinny być mniejsze niż 1 m.

4.4. Transport powinien odbywać się krytymi wagonami kolejowymi lub innymi środkami przewozu, zabezpieczającymi partię towaru przed opadami atmosferycznymi i zaproszeniem ognia. Za zgodą odbiorcy dopuszcza się transportowanie produktu luzem. Pojemność ładunkowa środka przewozu powinna być w pełni wykorzystana.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań. W zależności od wymagań określonych dla poszczególnego sortymentu koku torfowego należy przeprowadzić

- a) oględziny,
- b) oznaczanie zawartości ziarna właściwego,
- c) oznaczanie zawartości wilgoci,
- d) oznaczanie zawartości popiołu,
- e) oznaczanie zawartości części lotnych,
- f) oznaczanie zawartości siarki,
- g) oznaczanie zawartości niedopałów.

5.2. Pobieranie próbek

5.2.1. Wielkość partii. Partię stanowi pojemność jednego środka przewozu (wagonu, samochodu), wyrażona w tonach.

5.2.2. Masa próbki pierwotnej wynosi około 1 kg koku torfowego.

5.2.3. Liczba próbek pierwotnych powinna być uzależniona od wielkości partii towaru wg tabl. 3.

Tablica 3

Wielkość partii, t	Liczba próbek pierwotnych (lub worków) sztuk	
	do badań wg 5.1 a) - f)	do badań wg 5.1 g)
1	2	3
do 2,5	11	5
powyżej 2,5-6,3	16	
powyżej 6,3	20	

5.2.4. Sposób pobierania próbek pierwotnych i przygotowanie próbki ogólnej. Z partii towaru luzem pobrać do badań wg 5.1 a) - f) szuflą próbek pierwotne z różnych miejsc i głębokości przyzmy. Z partii produktu pakowanego w worki pobrać najpierw losowo metodą na ślepo worki w liczbie podanej w tabl. 3 kol. 2, a następnie z wysypanej zawartości każdego worka pobrać z różnych miejsc po jednej próbce pierwotnej. Pobrane próbki pierwotne zsypane do zamkniętego naczynia blaszanego stanowią próbkę ogólną.

5.2.5. Przygotowanie próbki laboratoryjnej. Przygotowaną wg 5.2.4 próbkę ogólną wysypać na gładką, czystą, suchą podłogę i dokładnie wymieszać. Następnie należy co najmniej 3-krotnie usypać stożek każdorazowo w innym miejscu. Stożek z ostatniego usypania rozplaszczyc i podzielić na cztery symetryczne części; z dwóch przeciwległych części pobrać szuflą próbki laboratoryjne do trzech słoików z doszlifowanymi korkami, w każdym słoju powinno być około 1 kg koku torfowego. Na każdym słoju umieścić w sposób trwały nalepkę z napisem zawierającym:

- nazwę produktu,
- sortyment,
- znak lub nazwę producenta,
- nr partii produktu,
- datę i miejsce pobrania próbki,
- nazwisko i podpisy osób pobierających próbkę.

Takie same napisy wypisać zwykłym ołówkiem na oddzielnych kartkach i umieścić po jednej wewnątrz każdego słoja.

Pobrane próbki w słojach przekazać do laboratorium, z czego jeden słoik pozostaje przez 3 miesiące do badań rozjemczych. Zamknięcie słoja z próbką rozjemczą powinno być umownie zalakowane. Pozostałą część próbki ogólnej przeznaczyć do badania uziarnienia i zanieczyszczenia.

5.2.6. Sposób pobierania próbek pierwotnych i przygotowania próbki ogólnej do oznaczania zawartości niedopałów. Z różnych miejsc i głębokości przyzmy lub z różnych miejsc zawartości 5 worków pobranych wg 5.2.4 pobrać szuflą 5 próbek pierwotnych (wg tabl. 3 kol. 3).

Pobrane próbki pierwotne zsypane razem stanowią próbkę ogólną.

5.3. Wykonanie badań

5.3.1. Oględziny mają na celu sprawdzenie wymagań podanych w 3.1.

Ponadto należy wykonać ogólne oględziny całej partii produktu i szczegółowe oględziny worków pobranych zgodnie z 5.2.4 na zgodność z wymaganiami wg 4.1 i 4.2.

5.3.2. Oznaczanie zawartości ziarna właściwego

5.3.2.1. Przyrządy

- a) waga uchylna o nośności do 10 kg,
- b) sito tkane o wymiarach 500 x 500 mm z siatką o boku oczek kwadratowych 10 mm.

5.3.2.2. Wykonanie oznaczania. Z pozostałej, po przygotowaniu próbki laboratoryjnej wg 5.2.5, części koks torfowego pobrać 4 - 5 kg i ustalić pobraną masę z dokładnością do 5 g. Po umieszczeniu odważki na sicie przesiewać powolnymi poziomymi ruchami nad papierem tak długo, aż przestaną na papierze dać ziarna produktu. Koks torfowy pozostały na sicie zważyć z dokładnością do 5 g.

Zawartość ziarna właściwego (X) należy obliczyć w procentach wg wzoru

$$X = 100 - \frac{b}{a} \cdot 100$$

w którym:

a - odważka koks, g,

b - masa koks torfowego pozostałego na sicie po odsianiu, g.

5.3.2.3. Wynik. Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną wyników co najmniej dwóch sprawdzeń, których różnica nie przekracza 5% wartości mniejszej.

5.3.3. Oznaczanie zawartości niedopałów. Przygotowaną wg 5.2.6 próbkę ogólną koks torfowego w ilości 5 kg zważyć z dokładnością do 5 g. Wybrane ziarna rozbić i oddzielić części niezwęglone o barwie jasnobrązowej do prawie czarnej.

Wybrane części oczyścić (zeskrobać) z koks zwęglonego i zważyć z dokładnością do 5 g. Wynik obliczyć w procentach w stosunku do wagi pobranej próbki.

5.4. Ocena partii towaru. Partię koks torfowego należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie badania wymienione w 5.1 dały wyniki zgodne z wymaganiami rozdz. 3 i 4.

6. POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Do dnia 1 października 1972 r. dopuszcza się w sortymencie K zawartość popiołu nie więcej niż 10%.

K O N I E C